Floravaktarna i Skåne Rapporterar

Ölandskungsljus i Österslöv – igen!

Kjell-Arne Olsson

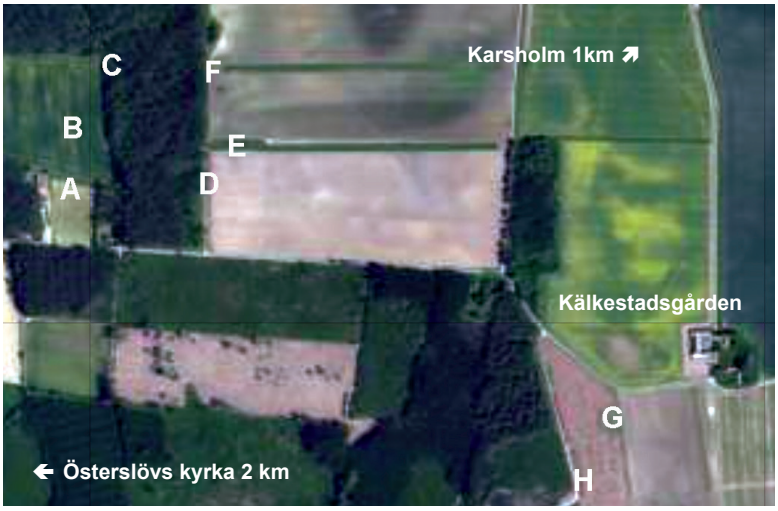
Fig. 1. En ”skog” av ölandskungsljus sydväst om Kälkestadsgården i juli 2021. Foto: K.-A. Olsson.

Under 1990-talet bodde jag i Österslöv och inventerade under denna tid ett antal rutor i trakten för Projekt Skånes Flora. Ett av de finaste fynden gjorde jag när jag 1992 hittade ca 70 blommande ölandskungsljus *Verbascum densiflorum* i ett tallskogsbryn ca 2 km öster om kyrkan i Österslöv (100 m V kartans bestånd A). Under detta och kommande år fann jag kungsljuset på åtskilliga platser i omgivningarna. Framför allt växte det på åkerrenar, vid stengärdsgårdar, på hyggen och utmed skogsvägar inom ett 1 km^2 stort område.

Efterforskningar i litteraturen visade att ölandskungsljuset var känt från Karsholm i Österslöv sedan 1830-talet. Alltsedan dess har arten lyckats hålla sig kvar i trakten. Jag har nu följt kungsljuset under flera decennier och sedan lång tid tillbaka är det en årlig tradition för Floravårdsgruppen i Kristianstad att inventera kungsljuset. Det är en växt som varierar starkt i antal och dyker upp på nya växtplatser från år till år. Efter t.ex. en markstörning på en åkerren eller på ett nytt hygge, kan ett stort antal plantor blomma ett år för att kommande år minska och till sist helt försvinna från en enskild växtplats.

Fig. 2. Samma vy som fig. 1 juli 2022.
Foto: K.-A. Olsson.

Karta. Bestånd A–H av ölandskungsljus i Österslöv 2021–2022.

Tabell. Antalet blommande plantor 2021–2022.

Bestånd	2022	2021
A	11	4
B	126	0
C	1	1
D	40	12
E	22	123
F	3	5
G	66	>1 200
H	0	2

Under floravårdsgruppens inventering 2019 berättade jag att jag noterat ölandskungsljus i ett gammalt grustag sydväst om Kälkestadsgården för omkring 25 år sedan. Någon dag senare åkte Ulla Berglund tillbaka till Österslöv för att kolla upp om kungsljuset kunde finnas kvar även här. Markvägen mot grustaget gränsar i öster mot ett område som fram tills för några år sedan var planterad tallskog. Numera är denna mark omvandlad till åkrar utom ett litet parti på ca 50×50 meter som är en gammal gårdstomt som inte odlats upp. Från markvägen kunde Ulla se att det lyste gult på den gamla tomten. När hon kom dit kunde hon snabbt konstatera att det rörde sig om mängder av ölandskungsljus i bästa flor.

Jag åkte dit dagen efter och möttes av en häftig syn. Hela området dominerades av blommande kungsljus. Jag försökte räkna antalet plantor, men efter att ha tappat räkningen flera gånger konstaterade jag att de uppgick till ett ”oräkneligt” antal. Sedermera gjordes flera uppskattningar av antalet, vilka landade på som lägst drygt 1 200 och som högst ca 3 600 plantor. Hur som helst, det exakta antalet är av föga intresse. Mängden av plantor som gick i frukt måste ha gett upphov till miljontals frön. I år var räkningen mycket lättare då endast 66 exemplar kunde noteras. Man kan undra hur många som finns kvar här sommaren 2023?

En ny rik blomning kan dock förväntas även nästa år. Inte här utan vid bestånd C på kartan. I år fanns här bara en blommande planta, men utmed skogsvägen där det röjts, grävts och satts upp ett nytt viltstaket fanns mängder av bladrosetter i år. Blomningen till sommaren lär bli magnifik och är något att se fram emot så här mitt i en grå vinter.

Fig. 3. Ölandskungsljus. Foto: K.-A. Olsson.